

DICTIONAR ROMÂN-FRANCEZ PENTRU MESERIILE MODEI ȘI INDUSTRIILOR CONEXE

Prof. Daniela POPA,
Colegiul Tehnic Timișoara

Absolventă a Universității de Vest din Timișoara. Profesor de limba franceză la Colegiul Tehnic Timișoara, gradul didactic II. Profesor colaborator al Centrului Cultural Francez din Timișoara. Coordonator al proiectului de mobilitate profesională Leonardo, cu Liceul Profesional Toulouse-Lautrec din Albi, Franța.

Ing. Elena ȚÂMPĂU,
Colegiul Tehnic Timișoara

Este profesor la catedra de textile din cadrul Colegiului Tehnic Timișoara. Este colaborator la *Manualul inginerului textilist*, vol. II/ partea A, coautor al suportului de curs pentru bacalaureat *Planificarea și organizarea producției – Industria textilă și pielărie*.

REZUMAT. Acest dicționar s-a născut ca unealtă de lucru în urma implicării, în anul 2007, a Colegiului Tehnic Timișoara într-un proiect de colaborare cu Liceul Profesional Toulouse - Lautrec din Albi, Franța, al cărui elevi s-au dedicat stagiilor de practică în întreprinderi cu profil textil și de coafură din Timișoara. Sub coordonarea prof. Daniela Popa, pentru partea lingvistică, a prof. Ing. Elena Țâmpău, pentru partea tehnică și a prof. Mărioara Popescu pentru partea ilustrată, acest dicționar traduce termeni tehnici din domeniul modei, coafurii, pielăriei și industriilor conexe modei, în perspectiva următoarelor obiective: motivarea elevilor pentru comunicarea într-o limbă străină; realizarea transferului de valori culturale în domeniile esteticului, coafurii și creației vestimentare; facilitarea exprimării în limba franceză pentru prezentarea de expuneri de specialitate; facilitarea înțelegerii textelor și a mesajelor de specialitate în limba franceză; colaborarea între elevi. Perspectiva privilegiată de acest dicționar este aceea a *Cadrului comun european de referință pentru limbile străine*, ea conferind utilizatorului limbii o nouă dimensiune, aceea de actor social trebuind să îndeplinească sarcini inclusiv profesionale, în circumstanțele date și într-un mediu de acțiune clar definit. Într-o abordare interdisciplinară și lansând pe noi coordonate colaborarea profesor-elev, acest dicționar se dorește o unealtă de lucru atât pentru viitorii specialiști textiliști cât și pentru cei deja consacrați. Acest proiect se dorește inedit prin reunirea efortului unei echipe de profesori și elevi, propunând o colaborare pe coordonate lingvistice și tehnice nouă în peisajul creației de acest tip: Andrei Alexandru Chelaru, Cristina Loredana Iochim, Andrei Ovidiu Muscar, Lavinia Mihaela Vladu, elevi în calsa a XI-a A a Colegiului Tehnic Timișoara, sunt în egală măsură creatorii acestui dicționar.

Cuvinte cheie: terminologie, exprimare, înțelegere, formare profesională.

ABSTRACT. This dictionary was born as a tool after the implication of the Technical Highschool Timisoara in the year 2007 in a project involving the collaboration with the Toulouse - Lautrec Professional Highschool of Albi, France, in wich the pupils dedicated hours of practice in textile enterprises and hairstyling in Timisoara. Under the coordination of Daniela Popa, Elena Tâmpau and Marioara Popescu, this dictionary translates technical terms from fashion, hairstyling, leather confection and surrounding domains, valuing objectivs such as: motivating the students to communicate in a diffrent language, transferring the cultural values in fashion, esthetics and hairstyling, facilitating expressions in french language for technical speeches, comprehending technical messages in french, exchanging experience between students. The vue offered by the European Document of Evaluation of Expressing Competences gives to the speaker a new dimension: social actor including professional skills, applied in given circumstances in a defined environnement. Proposing a original collaboration beetween teachers and students, the *Dictionary* is a useful tool for all who oblige in this domain: Andrei Alexandru Chelaru, Cristina Loredana Iochim, Andrei Ovidiu Muscar, Lavinia Mihaela Vladu contributed to the creation of this instrument side by side with their teachers.

Keywords: terminology, comprehending, understanding, professional training.

Acest dicționar s-a născut ca unealtă de lucru în urma implicării, în anul 2007, a Colegiului Tehnic din Timișoara, într-un proiect de colaborare cu Liceul Profesional Toulouse-Lautrec din Albi, Franța, ai cărui elevi s-au dedicat stagiilor de practică în întreprinderi cu profil textil și de coafură din Timișoara.

1. OBIECTIVELE DICȚIONARULUI

Sub coordonarea prof. Daniela Popa, pentru partea lingvistică, a prof. Elena Țâmpău, pentru partea tehnică, și

a prof. Marioara Popescu, pentru partea ilustrată, ne-am propus să traducem termeni tehnici din domeniul modei, coafurii, pielăriei și industriilor conexe modei, în perspectiva următoarelor obiective:

– motivarea și comunicarea într-o limbă străină. Orice dicționar se dorește un suport care să faciliteze transmiterea și înțelegerea de informații. Dicționarul nostru român-francez își propune acest obiectiv în domeniul pe care îl organizează. meseriile modei și industriilor conexe.

– realizarea transferului de valori culturale în domeniile esteticului, coafurii și creației vestimentare: suntem cei mai îndreptățiți să căutăm să așezăm cuvintele în limba

franceză, limba modei, a frumuseții, a esteticului. Parfumul limbii franceze repune în drepturile sale acest domeniu privilegiat al esteticului.

– facilitarea înțelegerii textelor și a mesajelor de specialitate în limba franceză: termenii tehnici textili acoperind 80 % din conținut, dicționarul se dorește o unealtă de comunicare pentru specialiștii textiliști.

– facilitarea exprimării în limba franceză pentru prezentarea de expuneri de specialitate: viitorii textiliști vor găsi în utilizarea dicționarului un instrument ajutător în realizarea unor proiecte de formare profesională sau în investiții lingvistice de ordin personal în acest domeniu.

– colaborarea între specialiștii textiliști: acest dicționar tehnic va permite comunicarea bilaterală în domeniu cu specialiștii străini.

2. CONȚINUTUL DICȚIONARULUI

Orice proiect științific de anvergură presupune, pe lângă obiectivele cercetării, un conținut bine delimitat, organizat prin metode științifice riguroase.

Acest dicționar propune un număr de 1500 de termeni și expresii din domeniul tehnic textil, estetică și îngrijire corporală, precum și din coafură, organizați în ordine alfabetică, din categorii gramaticale de bază: substantive, verbe și adjective:

Apret s.n. apprêt n.m., cati n.m.

Apreta vb. apprêter vb.

a apreta stofă catir, *écater les tissus*

a apreta stofă, piele apprêter des étoffes, du cuir

a apreta lenjerie empeser le linge

Apretare s.f. apprêt n.m., apprêtage n.m., catissage (des tissus) n.m.

Apreat adj. apprêté, empesé, cati, écateri adj.

Apretor s.n. apprêteur n.m, catisseur n.m., écaterisseur n.m.

Apretură s.f. apprêtage n.m.

Unii termeni se regăsesc în relație de singularitate cu contextul în care apar, ei fiind prezenți doar în jargonul textiliștilor. O serie de termeni însă, precum cei prezentați mai sus, apar într-o relație de multifuncționalitate cu contextul, ei fiind utilizați atât în limbaj profesional cât și în limbaj tehnic. Termenii ne-au fost cu generozitate oferiți de manualele școlare de specialitate, precum și de alte resurse explicative: *Dicționarul tehnic poliglot*, apărut la Editura Tehnică, București, în anul 1963, *Dicționar vizual francez-român*, apărut la Editura Litera Internațional, în anul 2006, *Manualul inginerului textilist*, vol. I, II, III, apărut la Editura AGIR, în anul 2003.

3. METODE DE REALIZARE A DICȚIONARULUI

Perspectiva privilegiată de acest dicționar este aceea a *Cadrului European Comun de Referință pentru Limbile*

Străine, ce conferă utilizatorului limbii o nouă dimensiune, aceea de actor social trebuind să îndeplinească sarcini inclusiv profesionale, în circumstanțe date și într-un mediu de acțiune clar definit. Vorbitorul de limbă străină nu mai este un actor pasiv ce transmite un mesaj într-o limbă, el trebuie să însoțească mesajul transmis cu gesturi și atitudini ce îi vor permite să îl explice în funcție de reacțiile interlocutorului. Un utilaj textil nu are doar un nume - indiferent de limba în care acest nume este rostit. El presupune un mod de funcționare și întreținere ce nu de puține ori trebuie explicat. Iată că misiunea vorbitorului utilizator de limbă profesională dobândește un nou grad de complexitate, apelul la un dicționar devine obligatoriu. Acest dicționar român-francez al meseriilor modei își propune să ajute vorbitorul să-și îndeplinească rolul de actor social-profesional în domeniul textil.

Iată cum au ajutat la nașterea lui metodele de lucru alese de autori: în urma analizei resurselor, am procedat la selecția termenilor specifici domeniului meseriilor modei și industriilor conexe, la armonizarea lor cu realitățile contemporane, la traducerea lor în limba franceză, urmată de o ultimă etapă a verificării lor prin identificarea în contexte lingvistice franceze.

Accesul la sens este simplu și sistematic grație demersului abordat în construcția dicționarului:

▪ Am ordonat termenii în ordine alfabetică, am așezat expresiile conținând cuvântul de bază în ordine alfabetică:

Fibre s.f.

fibre n.f.

aglomerare de fibre s.f. agglomeration n.f.

benzi de fibre ruban de fibres

fibră acrilică fibre acrylique

fibră animală fibre animale

fibră artificială fibres artificielles

fibră artificială scurtă fibran(n)e

fibră capron fibre capron

fibră chimică fibre chimique

fibră collagenă fibre collagène

fibră conjunctivă fibre conjunctive

fibră de bumbac fibre de coton

fibră de cazeină fibre artificielle à base de caséine

fibră de cânepă fibre de chanvre

fibră de hidrat de celuloză fibre d'hydrocélulose

fibră de in fibre de lin

fibră de mătase fibre de soie

fibră de percorvinil fibre de perchlorure de vinyle

fibră de sisal fibre de sisal

fibră de sticlă fibre de verre

fibră filabilă fibre filable

fibre izolante fibre isolante

fibră în stare crudă fibre brute

fibră mătăsoasă fibre soyeuse

fibră minerală fibre minérale

fibră naturală fibre naturelle

fibră poliacrilonitrilică fibre polyacrilonitrile

fibră poliamidică fibre polyamidique

fibră răsucită fibre torse

fibră saran fibre saran

fibre sintetice fibres synthétique

fibre vegetală fibre végétale

fibră vistră fibre vistra

▪ Am folosit următoarele abrevieri în realizarea articolelor: adj. pentru *adjectiv*, s. pentru *substantiv*, f. pentru *feminin*, n. pentru *neutru*, pl. pentru *plural* și pentru *nom* (*substantiv* în limba franceză), pl. pentru *plural*, vb. pron. pentru *verb pronominal* în limba franceză), vb. pentru *verb*:

Utilizarea abrevierilor

Fibros adj.	fibr/eux-euse adj.
Gaică s.f.	bride n.f.
Imprimeu s.n.	tissu imprimé n.m.
Resturi s.n.pl.	coupons n.m.
Scămoșa vb. pron.	effiloche vb. pron., cotonner vb.

▪ Am indicat categoria gramaticală pentru fiecare cuvânt tradus în cele două limbi, pentru substantive indicând în mod suplimentar genul, pentru adjectivele cu forma specială de feminin indicând această formă:

Destrămat adj.	éraillé, -e adj.
Fibros adj.	fibr/eux-euse adj.

▪ Am utilizat indicația vezi pentru trimitere la un articol deja explicat din dicționar:

F
Fierbător s.n. **vezi** *cazan de aburire*

C
Cazan de aburire s.m. *chaudière pour vaporiser les canettes* s.f.

▪ Am încercat să vă trezیم interesul pentru limba franceză cu un proverb pentru fiecare literă a dicționarului. *Le Robert des locutions et proverbes*, apărut la editura Dictionnaires le Robert, din Paris, în 1994, ne-a oferit cu generozitate o sumă de proverbe și dictonuri conținând termeni textili. Etimologia comună a făcut posibilă utilizarea unor cuvinte-surori pentru aceeași literă, în cele două limbi : lână (română) – laine (franceză), pentru majoritatea literelor. Sensul proverbului va fi ușor de dedus grație cuvântului din domeniul textil pe care îl conține:

L
Donne-moi la laine et demain tu auras un mouton.
Dar din dar se face raiul.

▪ Planșa color prezentând un obiect din domeniul textil specific literei vă va permite sa anticipați cuvântul de bază debutând cu litera respectivă.

▪ Sumarul literelor vă va permite același gen de anticipare grație planșelor color prezentând obiecte denumite prin cuvinte începând cu litera respectivă.

4. ORIGINALITATEA DEMERSULUI DE CONSTRUCȚIE A DICȚIONARULUI

Acest proiect se dovedește inedit prin reunirea efortului unei echipe de profesori și elevi într-o abordare interdisciplinară, propunând o colaborare pe coordonate lingvistice și tehnice nouă în peisajul creației de acest tip. Ea oferă siguranța lecturii unui text tehnic acoperind tematica de actualitate aferentă meseriilor modei și industriilor conexe ei, în cele două limbi europene. Dimensiunile de tipărire fac din acest dicționar un instrument practic și ușor de utilizat, structurarea pe verticală a termenilor (în ordine alfabetică) conferă rapiditate căutării, verificarea sensurilor în lucrările de specialitate nefiind necesară, rolul dicționarului bilingv fiind prin definiție acela de a transpune sensurile într-o limbă străină în urma unui astfel de procedeu. În plus, tehnicul se prelungește către cotidian grație proverbelor ce vor îndulci exprimarea.

BIBLIOGRAFIE

- [1] *** *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei, 1984.
- [2] *** *Dicționar tehnic poliglot*, Editura Tehnică, București, 1963.
- [3] *** *Dicționar vizual francez-român*, Editura Litera Internațional, 2006.
- [4] *** *Le Robert des locutions et proverbes*, ed. Dictionnaires le Robert, 27 rue de la Glacière, Paris, 1994.
- [5] *** *Le Petit Robert*, ed. Dictionnaires le Robert, 27 rue de la Glacière, Paris, 1994.
- [6] Asociația Generală a Inginerilor din România, Societatea Inginerilor Textiliști din România, *Manualul inginerului textilist*, vol. I, II, III, ed. AGIR, 2003.
- [7] Colin, A.J., *Principes généraux de la filature*, Librairie Polytechnique Béranger, Paris et Liège, 1964.
- [8] Duduleanu-Pelendava (coordonator), *Mic dicționar de proverbe franceze*, editura Penendava, București 1998.
- [9] Ganea, Mihaela, Giuglea, Mihaela, Negrude Mihai, *Culegere de texte tehnice*, clasele XI – XII, profilul industrie ușoară EDP, București, 1981.
- [10] Gorunescu, Elena, *Dicționar de proverbe român-francez*, Editura Științifică și Enciclopedică, București 1978.
- [11] Jean, Sylvain, *Les articles de maroquinerie*, ed. CTC, Lyon, 1998.
- [12] Montraynaud, Florence, Pierron, Agnès, Suzzoni, François, *Dictionnaire de proverbes et dictons*, Lascaux, 1998.